

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding wo-onderzoeksmaster Theologie & Religiewetenschappen (research) van de Vrije Universiteit Amsterdam**

datum **Gegevens**

31 augustus 2015	Naam instelling	: Vrije Universiteit Amsterdam
Besluit accreditatie	onderwerp Naam opleiding	: wo-onderzoeksmaster Theologie & Religiewetenschappen (research) (120 ECTS)
wo-onderzoeksmaster	Datum aanvraag	: 26 februari 2015
Theologie & Religiewetenschappen (research)	Variante opleiding	: voltijd, deeltijd
van de Vrije Universiteit Amsterdam	Locatie opleiding	: Amsterdam
(003738)	Datum hoorzitting	: 2 april 2015
	Datum KNAW-advies	: 29 juni 2015
	Instellingstoets kwaliteitszorg	: besluit van 3 september 2014, positief onder voorwaarden

Uw kenmerk

CvB/EJK/2015/156 **Beoordelingskader**
ons kenmerk Beoordelingskader beperkte opleidingsbeoordeling onderzoeksmasters van 22 november 2011.
NVAO/20152308/SL

Bijlage(n)

2 **Bevindingen**

De NVAO stelt vast dat in het KNAW-advies deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden de commissie de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van de KNAW-commissie

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie constateert dat de opleiding studenten voorbereidt op het doen van wetenschappelijk onderzoek en op het leveren van een zinvolle bijdrage aan het internationaal wetenschappelijk debat in de vakgebieden Theologie en Religiewetenschappen, en dit vanuit het facultaire onderzoeksprogramma met als thema 'Connecting Religious Identities and Diversities' dat verder is uitgewerkt in de drie subthema's 'Bronnen', 'Geloofsopvattingen' en 'Praktijken'. Het programma beoogt studenten op te leiden tot het niveau waarop zij met hun verworven kennis en vaardigheden kunnen solliciteren voor een promotieplaats of voor andere onderzoeksfuncties waarvoor wetenschappelijke scholing en attitude vereist zijn.

Het programma beoogt een stimulerende wetenschappelijke omgeving aan te bieden waarin studenten zich kunnen specialiseren in één van de vele specialisatiemogelijkheden die worden gepresenteerd in de drie onderzoeksafdelingen van de faculteit: Bronnen,

Inlichtingen

Dagmar Provijn
+31 (0)70 312 23 41
d.provijn@nvaio.net

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300
info@nvaio.net | www.nvaio.net

Pagina 2 van 11 Geloofsopvattingen en Praktijken die vanaf het studiejaar 2015-2016 de facultaire secties Bijbelwetenschappen; Dogmatiek en Oecumenica; Kerkgeschiedenis; Godsdienstfilosofie en Vergelijkende Godsdienstwetenschappen; Praxis en Islamitische Theologie vervangen. De bestudering van religie en levensbeschouwing in relatie tot de samenleving wordt gevoerd vanuit een dynamische interactie tussen een binnen- en buitenperspectief waarbij het binnenperspectief ruimte laat voor persoonlijke betrokkenheid op een levensbeschouwing en het buitenperspectief is gebaseerd op academische distantie. Beide perspectieven komen voor in alle onderzoeksafdelingen maar krijgen in elke afdeling een eigen accentuering.

Studenten krijgen een brede theologische en religiewetenschappelijke scholing aan de hand van verschillende methodische en theoretische perspectieven die hen in staat moet stellen om zelfstandig inter- en multidisciplinaire onderzoeksvorstellen te formuleren en wetenschappelijk onderzoek te doen en om deel te nemen aan actuele academische debatten. Hiertoe zijn 8 beoogde eindkwalificaties geformuleerd, gerelateerd aan de Dublin descriptoren. De onderzoeksmaster Theologie & Religiewetenschappen (research) verhoudt zich goed tot het in juli 2014 vastgestelde Domeinspecifiek Referentiekader voor de onderzoeksmasteropleidingen van de universiteiten die in LERU-verband samenwerken (UvA, UU en UL). De beoogde eindkwalificaties zijn gebaseerd op het domeinspecifiek referentiekader dat is opgesteld door het Disciplineoverleg Godgeleerdheid (DGO), 2012; het Tuning Educational Structures in Europe/Reference Points for the Design and Delivery of Degree Programmes in Theology and Religious Studies, 2012; en op de eisen van The British Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA). Specifiek voor de onderzoeksmaster aan de Vrije Universiteit Amsterdam is de vereiste kennis van het hermeneutische perspectief op onderzoek in de Theologie en Religiewetenschappen en de reflectie op de gevolgen hiervan voor het ontwikkelen van een inter- en multidisciplinaire aanpak van onderzoeksvragen in beide vakgebieden. De integratie van een binnen- en buitenperspectief vormt de leeromgeving waarbinnen studenten de beoogde eindkwalificaties moeten kunnen behalen. De gerichtheid op dialoog binnen de context van een diversiteit aan religieuze identiteit moet de studenten opleiden tot professionals die gelden als experts in religie, levensbeschouwing en zingeving.

De commissie stelt vast dat het tweejarige onderzoeksprogramma zich van de eenjarige masteropleiding in Theologie & Religiewetenschappen wil onderscheiden door een intensieve training in onafhankelijk onderzoek door middel van een persoonlijk specialisatietraject binnen een meester-gezel relatie die langzaamaan wordt verbreed tot actieve participatie van de student binnen een onderzoeksgroep. In een vergelijking met thematisch gelijkaardige onderzoeksmasters aan de Universiteit van Amsterdam en aan de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat deze primair een religiewetenschappelijk karakter hebben. De MPhil opleidingen Theology aan Oxford University en Yale University vertonen een gelijke structuur en opzet en combineren ook theologische en religiewetenschappelijke elementen binnen het spanningsveld tussen binnen- en buitenperspectief.

De commissie oordeelt dat de beoogde eindkwalificaties het onderzoeks karakter van de opleiding, evenals het gevorderde masterniveau weerspiegelen. Met de combinatie van gespecialiseerde kennis, onderzoeksvaardigheden en de ontwikkeling van een academische houding beoogt de opleiding studenten op een peil te brengen dat niet binnen een eenjarige masteropleiding is te bereiken. De internationale vergelijking had volgens de commissie een bredere invulling kunnen krijgen en meer inhoudelijk kunnen worden toegespitst. Toch blijken de eindtermen vanuit nationaal en internationaal perspectief

Pagina 3 van 11 voldoende actueel. Hoewel de eindtermen impliciet vaardigheden bevatten die relevant zijn voor een loopbaan buiten het academische onderzoek kan de voorbereiding op dit alternatief loopbaantraject explicieter worden omschreven. De commissie waardeert de initiatieven van de opleiding om de onderzoeksmasterstudenten niet alleen te laten specialiseren binnen een meester-gezel structuur maar hen ook te laten functioneren als lid van een onderzoeksteam. De commissie betreurt de afwezigheid van de integratie van een binnen- en buitenperspectief in de beoogde eindkwalificaties.

De commissie beoordeelt standaard 1: Beoogde eindkwalificaties als voldoende.

Standaard 2: Leeromgeving

Programma

De opleiding liet in het studiejaar 2013-2014 een nieuw programma van start gaan. De nieuwe opzet van het programma verliep parallel met een nieuwe opzet voor de eenjarige beroepsgerichte masteropleiding en de driejarige predikantsmasteropleiding aan de faculteit en voorziet in minder keuzevrijheid voor de studenten, meer contact met onderzoek binnen de faculteit, een verhoogde sociale cohesie en minder versnippering van vakken en specialisaties.

Het programma voor het eerste jaar bestaat uit de twee verplichte mastermodules Hermeneutics en Research Skills van elk 6 EC die door alle masterstudenten worden gevolgd; drie researchmodules van elk 6 EC die ook door studenten van de eenjarige en driejarige masters kunnen worden gevolgd; een onderzoeksstage van 12 EC; de vakken Classics I en II van elk 6 EC die ook door studenten van de driejarige master kunnen worden gevolgd; en het Master Seminar van 6 EC. In het eerste semester van het tweede jaar kiezen de studenten vier researchmodules van elk 6 EC en volgen allen het vak Research Design (6 EC). Het tweede semester van het tweede jaar staat in het teken van de scriptie (30 EC).

In de module Hermeneutics wordt een voor de VU karakteristieke methodologische basis gelegd die toelaat om studenten met verschillende levensbeschouwelijke achtergronden actief met elkaar in dialoog te laten treden. In de module Research Skills ontwikkelen studenten hun onderzoeksvaardigheden en oefenen ze het schrijven van een onderzoeksvoorstel. Studenten volgen minstens vier researchmodules binnen het eigen onderzoeksgebied. Elk jaar worden uit elke subdiscipline van de faculteit twee researchmodules verzorgd vanuit het onderzoek van stafleden. Aan de onderzoeksmasterstudenten worden vanaf studiejaar 2014-2015 formeel aanvullende eisen gesteld teneinde niveaudifferentiatie met de andere masteropleidingen te waarborgen. Voor de drie resterende researchmodules kunnen studenten tevens kiezen voor die beroepsveldgeoriënteerde modules uit de eenjarige beroepsveldgeoriënteerde masters welke studenten oefenen in wetenschappelijke kennis en vaardigheden met betrekking op het betreffende beroepenveld. De onderzoekspapers uit het oude programma zijn vervangen door een onderzoeksstage waardoor studenten kunnen deelnemen aan een 'research community', onder andere door het bijwonen van onderzoeksbijeenkomsten, promoties en een conferentie waarvoor binnen de Graduate School budget is voorzien. Het tweede semester van het eerste jaar kan ook worden aangewend voor een buitenlandverblijf. Het Masterseminar loopt als een lint doorheen het tweede semester van het eerste jaar. Tijdens dit tweewekelijkse seminar, waarin ook aandacht wordt besteed aan spreek- en schrijfvaardigheden, bespreken de studenten hun leerproces samen met de opleidingsdirecteur en schrijven ze een persoonlijk ontwikkelingsplan. In het vak Research Design, dat een gelijkaardige opbouw kent als het Masterseminar, staat het schrijven van

Pagina 4 van 11 een PhD proposal centraal. De vakken Classics I en II zijn gewijd aan het lezen van twee klassieke werken en staan in het teken van het concept dialogisch leren en het actief oefenen van verschillende dimensies van een onderzoekende omgang met klassieke teksten en de daaraan gerelateerde problemen. Aan de hand van de scriptie moeten studenten aantonen dat ze in staat zijn om innovatieve onderzoeksvragen en -voorstellen te formuleren, om het eraan gerelateerde wetenschappelijk onderzoek uit te voeren en hierover op academische wijze te rapporteren. De scriptiebegeleider wordt in samenspraak met de opleidingsdirecteur gekozen. De opzet van de scriptie wordt voorbereid in het vak Research Design. Na goedkeuring van het scriptieopzet door de opleidingsdirecteur benoemt de examencommissie de tweede beoordelaar. Aan de hand van de scriptie tonen de studenten aan dat zij in staat zijn zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te doen waarmee een bijdrage wordt geleverd aan de kennisontwikkeling binnen het gekozen specialisatiegebied. Bovendien dienen de studenten aan te tonen dat zij in het verrichte onderzoek een binnen- en buitenperspectief in evenwicht houden en dat zij kunnen reflecteren op het gebruik van beide perspectieven.

Studenten die de deeltijdvariant van de opleiding volgen moeten het vak Research Skills verplicht in het eerste jaar afwerken met een mogelijke verdeling van de studielast over twee semesters. Daarnaast volgen zij het Master Seminar in het jaar waarin ook de onderzoeksstage wordt gelopen. De commissie acht de aanpassingen voor de deeltijdvariant van de opleiding adequaat.

De commissie stelt tijdens de gesprekken met de studenten vast dat zij zich deel voelen van een cohort, maar dat zij door het brede spectrum aan specialisatiemogelijkheden geen specifiek onderzoeksprofiel met elkaar delen. Volgens de studenten wordt de opleiding gekenmerkt door een atmosfeer die respect voor andere levensbeschouwingen en confrontatie met de eigen levensbeschouwing faciliteert en aanmoedigt. De onderzoeksmasterstudenten ontmoeten elkaar tijdens de modules Hermeneutics, Research Skills, Master Seminar, Research Design en Classics I en II, waarbij de modules Master Seminar en Research Design invulling krijgen vanuit de eigen specialisatie van de studenten. De overige vakken staan allen in het teken van individuele specialisatie. De studenten zijn heel tevreden over de vrijheid die ze genieten voor de invulling van een programma dat past bij hun persoonlijk onderzoeksprofiel. Het onderwerp van de onderzoeksstage en de stagementor (docent-onderzoeker) vindt de student in samenspraak met de opleidingsdirecteur die tevens optreedt als stagebegeleider. De student stelt in overleg met de stagementor en de stagebegeleider een door alle partijen te accorderen stageplan op waarin de verwachtingen en de contactmomenten met de student helder worden vastgelegd. De studenten ervaren de onderzoeksstage als de ideale gelegenheid om actief deel te nemen aan actueel wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast komen de studenten ook in de andere vakken in contact met het actuele onderzoek van de desbetreffende docenten. De opleidingsdirecteur is tevens aanspreekpunt voor studenten die de ruimte voor een onderzoeksstage wensen in te vullen met een buitenlandverblijf. Binnen Europa verloopt dit idealiter via een Erasmus-contract. Daarnaast is door Memoranda of Understanding uitwisseling mogelijk met een aantal Amerikaanse en Chinese instituten. Hoewel de opleiding internationale ervaringen wil aanmoedigen, stelt de commissie vast dat de studenten dit niet als zodanig ervaren. Toch blijkt elk jaar minstens één student te kiezen voor een langer verblijf in het buitenland. Ook voor een buitenlandverblijf wordt een studieplan opgesteld tussen de student en de buitenlandse partnerinstelling.

Pagina 5 van 11 De commissie stelt vast dat de studenten inzake interne kwaliteitscontrole voldoende worden gehoord. De gezamenlijke facultaire opleidingscommissie doet aan de hand van de onderwijsbeoordelingen voorstellen ter verbetering van de onderwijskwaliteit en de opleidingsdirecteur houdt via de modules Master Seminar en Research Design de vinger aan de pols door directe feedback van de studenten.

Docenten en onderzoekscontext

De opleiding wordt verzorgd door docenten die betrokken zijn bij het wetenschappelijk onderzoek van de faculteit. De docenten doceren op basis van het onderzoek dat zij uitvoeren. De commissie stelt vast dat de kernstaf betrokken is bij het onderwijs. Hoewel het aantal mogelijke begeleiders voor scripties uitgebreider is dan het aantal leden van de kernstaf, blijken vooral de kerndocenten de scripties te begeleiden.

De commissie stelt vast dat het facultaire onderzoek in de meest recente onderzoeksbeoordeling over de periode 2005-2011 als goed tot zeer goed is beoordeeld. Van de zes onderzoekssecties werd de helft als goed beoordeeld en de andere helft als zeer goed. Het belangrijkste generieke verbeterpunt betrof de samenhang tussen de verschillende onderzoeksprogramma's. Daarom heeft de faculteit ervoor gekozen het onderzoek te leiden vanuit een enkel onderzoeksprogramma met als centraal thema 'Connecting Religious Identities and Diversities' dat verder is uitgewerkt in de drie subthema's 'Bronnen', 'Geloofsopvattingen' en 'Praktijken'. De overgang van zes onderzoekssecties met een eigen onderzoeksprogramma naar drie afdelingen binnen een overkoepelend programma gaat tevens gepaard met eigen financiële verantwoordelijkheid waarbij de afdelingshoofden verantwoordelijk zijn voor de fondsenwerving. Bovendien sluiten de afdelingen zich aan bij de interfacultaire onderzoeksinstituten waardoor een overkoepelende controle wordt gevoerd zonder verlies van onderzoekseigenheid.

De commissie constateert dat de docenten die de opleiding vormgeven actieve onderzoekers zijn. Zij ziet wel verschillen tussen de individuele onderzoekers, met name in de mate waarin zij succesvol zijn in het in competitie verwerven van subsidies, met daarbij ook duidelijk positieve uitschieters.

Instroom en rendement

De opleiding hanteert een selectie op basis van de prestaties van een afgeronde bachelor Theologie of Religiewetenschappen en een motivatiegesprek. Kandidaat studenten moeten een gewogen gemiddelde van 7,5 of hoger hebben behaald voor het geheel van de bacheloropleiding. De opleiding hanteert aanvullende eisen voor buitenlandse studenten, zoals een toets voor het testen van de Engelse taalvaardigheid, een motivatiebrief en een onderzoeksvoorstel.

De instroom in de periode 2009-2011 bedroeg meestal rond de 10 studenten per jaar, maar schommelt sterk. De opleiding zet in op een sterkere werving en verwacht een positieve ontwikkeling van de buitenlandse instroom door de te verwachten beschikbaarheid van VU-brede scholarships voor buitenlandse studenten.

Het rendement van de opleiding na twee jaar voor de cohorten 2009 tot 2011 is 48%, variërend van 31% tot 63%. Het rendement na drie jaar voor de cohorten 2009 tot 2010 is gemiddeld 87%.

Pagina 6 van 11 De commissie is van oordeel dat het programma voldoende onderzoeksgericht is en studenten adequaat voorbereidt op het doen van wetenschappelijk onderzoek. De studenten kunnen zich tevens oriënteren op een onderzoekgerelateerde loopbaan buiten het academisch onderzoek. Tot op heden gebeurt dit echter vooral op eigen initiatief van de student door middel van de specialisatieruimte in het programma. De commissie beveelt de opleiding aan hier structureel meer aandacht aan te besteden.

Het aandeel gezamenlijke verplichte cursussen voldoet met 36 EC qua omvang aan de norm die in landelijke afspraken is vastgesteld. Doordat meerdere van de gezamenlijke vakken ook door andere masterstudenten worden gevolgd, ontstaat in sommige gevallen een probleem van niveaudifferentiatie. Zo vonden de studenten het niveau van de vakken Hermeneutics en Research Skills te laag, een probleem dat de opleiding ondertussen heeft aangepakt. Toch adviseert de commissie om de niveaudifferentiatie bij vakken die ook door andere masterstudenten worden gevolgd goed te monitoren. Daarnaast ondersteunt de commissie het voornemen van de opleiding om de aanvullende eisen voor vakken die ook door studenten uit de andere masteropleidingen worden gevolgd, waaronder ook de researchmodules, verder te formaliseren.

De commissie oordeelt dat de opbouw van het programma helder is en dat de opleiding erop toeziet dat de individuele modules van voldoende niveau zijn. Bovendien merkt de commissie op dat hierbij wordt gelet op een goede balans tussen theoretische en methodische scholing. Toch meent de commissie dat de thematische breedte en de ver doorgevoerde keuzevrijheid afbreuk doen aan de identiteit en coherentie van het programma. Het principe om het persoonlijk onderzoeksprofiel van de studenten centraal te stellen in een aanzienlijk gedeelte van het programma staat op gespannen voet met de na te streven samenhang en horizontale en verticale opbouw in het programma en de keuze van researchmodules. Een mogelijke invulling is de inrichting van leerlijnen op sterke onderzoeksgebieden in de facultaire onderzoeksafdelingen. Hiermee kan tevens nog meer sturing worden gegeven aan studenten die een minder heldere visie hebben op het eigen onderzoeksprofiel, een probleem dat reeds door de opleiding werd aangepakt bij de ontwikkeling van het nieuwe programma. De visie op internationalisering kan volgens de commissie concreter worden ingevuld. De commissie acht het tweede semester van het eerste jaar niet ideaal voor een buitenlandverblijf als de één jaar durende voorbereiding voor een Erasmus+ aanvraag in rekening wordt gebracht. De commissie waardeert wel de mate waarin de opleiding poogt om de internationalisering naar binnen te brengen door een toename van het aantal buitenlandse studenten na te streven en door Researchers in Residence te betrekken bij het onderwijs.

De commissie waardeert de vele vormen van formele en informele controle en informatievoorziening die mogelijk zijn door het goede contact tussen docenten en studenten.

De commissie meent dat de onderzoekscontext die de opleiding biedt voldoende is. Zij wijst er wel op dat de vrijheid die de opleiding aan studenten biedt om onderwerpen voor specialisatie of scriptie te kiezen die niet altijd direct aansluiten op het sterkste onderzoek van de onderzoeksgroepen ertoe leidt dat de aanwezige onderzoekskwaliteit niet optimaal wordt ingezet. De commissie pleit voor een nauwere aansluiting bij onderzoek dat als zeer goed is beoordeeld en dat direct aansluit bij de profielen van de opleiding en van de onderzoeksgroepen.

Pagina 7 van 11 De rendementen acht de commissie niet bijzonder hoog voor een selectieve onderzoeksmaster maar zij waardeert de inspanningen die de opleiding levert om de rendementen te verbeteren, en beveelt de opleiding aan haar inspanningen om de studieduur dichterbij nominaal te krijgen met kracht voort te zetten.

De opmerkingen hierboven nemen niet weg dat de commissie overtuigd is van de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van de docenten ten opzichte van de opleiding. Zij waardeert het onderwijs en de onderzoekscontext en de inspanningen die de opleiding levert om de kwaliteit van beide te controleren en het onderwijsprogramma en de onderzoeksorganisatie bij te sturen waar nodig.

Alles overwegend beoordeelt de commissie standaard 2: leeromgeving als voldoende.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie stelt vast dat papers en presentaties van onderzoeksresultaten de belangrijkste toetsvormen zijn van de opleiding. De papervoorschriften en het beoordelingsmodel worden gecontroleerd volgens het vierogenprincipe. De commissie stelt vast dat de studenten tevreden zijn over het startgesprek aan het begin van een paper en over de feedback, maar dat de beoordelingscriteria onvoldoende duidelijk zijn en dat de begeleiding tijdens het werken aan de paper niet altijd optimaal verloopt. De commissie stelt tevens vast dat de opleiding stappen onderneemt om deze pijnpunten aan te pakken. De commissie heeft aan de hand van aanvullende informatie over de toetsing van de module Hermeneutics en van enkele researchmodules kunnen vaststellen hoe de opleiding omgaat met de toetsing van het binnenperspectief en acht deze toetsing adequaat.

Voor alle cursusonderdelen is in de studiehandleiding van het vak vastgelegd welke toetsvormen worden gehanteerd en welke eindkwalificaties daarbij worden getoetst. De examencommissie ziet vooraf toe op de onderwijskundige kwaliteit van de individuele modules en de daarbij behorende toetsen.

De faculteit hanteert een scriptieregeling die onder andere de procedure voor het toewijzen van de scriptiebegeleider en de tweede beoordelaar en de goedkeuring van het scriptieopzet en de beoordelingscriteria vastlegt. Beide beoordelaars komen onafhankelijk tot een beoordeling. Bij grote verschillen in de beoordeling wordt een derde onafhankelijke beoordelaar ingeschakeld. De begeleiding en beoordeling van de scriptie wordt afgerond na een laatste gesprek met de student. De stagebegeleider (opleidingsdirecteur) en de stagementor (de docent-onderzoeker) beoordelen de onderzoeksstage aan de hand van een vragenlijst. Tijdens een afsluitend gesprek ontvangt de student feedback op de resultaten van de stage en op het leerproces dat is doorlopen.

De facultaire examencommissie, waarin sinds 2015 ook een extern lid is benoemd en die wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris, wordt voorgezeten door een hoogleraar en heeft een onafhankelijk positie ten opzichte van het faculteitsbestuur en van de opleidingsdirecteur. De examencommissie neemt onder andere steekproeven van scripties, verzorgt de aanwijzing van examinatoren en ziet toe op de collegiale intervisie van toetsen. De examencommissie heeft de laatste jaren flinke stappen ondernomen om te voldoen aan de haar gestelde wettelijke eisen.

De commissie heeft acht scripties en de daarbij horende beoordelingsformulieren bestudeerd. Zij acht de kwaliteit van de scripties zonder twijfel op onderzoeksmasterniveau. De commissie acht de becijfering van enkele scripties te hoog, maar niet in die mate dat

Pagina 8 van 11 scripties ten onrechte als voldoende zijn beoordeeld. Bij één scriptie was de commissie van mening dat het proces een te grote rol had gespeeld in de beoordeling. De beoordelingsformulieren zijn te numeriek, te zeer gericht op formele aspecten van de scriptie, en daardoor moeilijk navolgbaar. De commissie stelt met goedkeuring vast dat vanaf januari 2015 nieuwe beoordelingsformulieren worden gehanteerd. In het verlengde van deze nieuwe formulieren zijn ook gelijkaardige beoordelingsinstrumenten ontwikkeld voor papers en voor de onderzoeksstage. De commissie wijst op de meerwaarde die zou kunnen worden bereikt door de keuze van onderwerp voor scripties meer te binden aan het sterkste onderzoek van de onderzoeksgroepen en minder te laten hangen van de nagestreefde keuzevrijheid voor de studenten volgens het eigen onderzoeksprofiel. Het aantal Nederlandstalige scripties ligt volgens de commissie te hoog. Zij adviseert de opleiding om strenger toe te zien op het gebruik van het Engels als voertaal bij het schrijven van de scriptie en zo nodig ruimte te voorzien in het programma voor het versterken van de Engelse taalvaardigheid. De opleiding geeft aan dat ze zichzelf hiertoe verplicht ziet.

Van de afgestudeerden in de periode 2009-2013 hebben er 7 (22%) een betaalde promotieplaats weten te verwerven, waarvan 3 aan de VU en 4 elders in Nederland. Van de overige studenten heeft een deel werk als predikant, anderen komen vooral terecht in media of onderwijs. De commissie acht dit een voldoende prestatie gezien de beperkte mogelijkheden maar steunt toch het streven van de opleiding om het aantal AiO-plaatsen te verhogen en om de studenten nog beter te begeleiden bij het kandideren voor buitenlandse promotietrajecten.

De commissie beoordeelt Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als voldoende.

Advies

De commissie komt op basis van de informatie in het aanvraagdossier, de bestudeerde scripties, de antwoorden op de door haar gestelde vragen (aanvullende informatie) en de hoorzitting, tot een positief eindoordeel over de aanvraag.

De commissie beoordeelt de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) en de leeromgeving (standaard 2) als voldoende. Zij beoordeelt ook de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 3) als voldoende en komt tot een eindoordeel voldoende.

De opleiding kent een duidelijke visie op het profiel van de opleiding. De commissie meent echter dat het profiel scherper kan worden neergezet in de eindkwalificaties, onder andere door de integratie van een binnen- en buitenperspectief expliciet te verwoorden in de eindkwalificaties. De vrije keuzeruimte in het programma kan worden verscherpt en beter worden afgebakend door het duidelijker te relateren aan de specifieke onderzoeksterktes van de staf zodat ook het buitenperspectief een duidelijkere identiteit verwerft. Volgens de commissie moet bij de keuze van scriptieonderwerpen het sterkste onderzoek meer als criterium worden gehanteerd. Het oordeel voldoende op de drie standaarden is ingegeven door deze verbeterpunten, aangezien de commissie ervan overtuigd is dat een beter resultaat zeker binnen de mogelijkheden ligt. De degelijke profielen van de opleiding en de onderzoeksgroepen kunnen sterker worden neergezet in het programma en gereflecteerd in de scriptieonderwerpen.

Concluderend is de commissie van oordeel dat de opleiding wo-onderzoeksmaster Theologie & Religiewetenschappen (research) voldoet aan de door de Nederlands-Vlaamse

Pagina 9 van 11 **Accreditatieorganisatie gestelde eisen aan onderzoeksmasters, zoals neergelegd in het 'Beoordelingskader onderzoeksmasters' van 22 november 2011. De commissie kwalificeert de kwaliteit van de opleiding als voldoende.**

Aanbevelingen

De NVAO neemt de aanbevelingen van het panel over.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 juli 2015 naar voren te brengen. Bij e-mail van 23 juli 2015 heeft mevrouw E.J. Kok namens het college van bestuur ingestemd met het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de wo-onderzoeksmaster Theologie & Religiewetenschappen (research) (120 ECTS; varianten: voltijd, deeltijd; locatie: Amsterdam) van de Vrije Universiteit Amsterdam te Amsterdam. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 31 augustus 2015 en is van kracht tot en met 30 augustus 2017(2021)¹.

Den Haag, 31 augustus 2015

De NVAO
Voor deze:

Paul Zevenbergen
Bestuurder

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

¹ Nadat de instelling een onvoorwaardelijk positief besluit instellingstoets kwaliteitszorg heeft gekregen, wordt de accreditatietermijn verlengd naar in totaal 6 jaren.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het KNAW-Commissie <i>Voltijd/Deeltijd</i>
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	V
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
Eindoordeel		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

De KNAW-commissie bestaat uit:

- Prof. dr. M.J.B. Stokhof (voorzitter), hoogleraar Taalfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. M.B.H. Everaert (vice-voorzitter), hoogleraar Taalwetenschap aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. I. Bertels, docent Architectuurgeschiedenis en Monumentenzorg aan de Vrije Universiteit Brussel;
- Prof. dr. J.W. Bertens (adviserend lid), hoogleraar Intellectuele en Literaire Geschiedenis van de Twintigste Eeuw aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. R.B. ter Haar Romeny (adviserend lid), hoogleraar Oude Geschiedenis van het Middellandse Zeegebied en het Midden Oosten aan de Vrije Universiteit Amsterdam;
- P. Sperber MSc (student-lid), promovendus Filosofie aan de Universiteit Utrecht;
- J.W. Hengstmengel MA, MSc (student-lid), PhD-student Wijsbegeerte aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Vanwege zijn betrokkenheid bij de Vrije Universiteit Amsterdam heeft prof. ter Haar Romeny niet deelgenomen aan de behandeling van de aanvraag. Het student-lid Sperber heeft niet deelgenomen aan de hoorzitting maar is wel betrokken geweest bij de behandeling van de aanvraag en de totstandkoming van het advies.

De commissie werd ondersteund door dr. D. Provijn, secretaris (gecertificeerd).